

ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาตามความเป็นจริง
ต่อการลดความเครียดในขณะฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษานายบาลชั้นปีที่ 2
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นางสาวจันทร์เพ็ญ อินทร์ไชยา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-623-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF GROUP REALITY THERAPY ON REDUCING STRESS IN THE
NURSING EXPERIENCE OF THE SECOND YEAR NURSE STUDENTS AT
KHON KAEN UNIVERSITY

Miss Chanpen Inchaiya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-623-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดนิจารณาตามความ
เป็นจริงต่อการลดความเครียดในขณะฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โดย นางสาวจันทร์เพ็ญ อินทร์ไชยา
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสริช โพนใจแก้ว)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว)

.....
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จันทร์เพ็ญ อินทร์ไชยา : ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาตามความเป็นจริงต่อการลดความเครียดในขณะฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น (EFFECTS OF GROUP REALITY THERAPY ON REDUCING STRESS IN THE NURSING EXPERIENCE OF THE SECOND YEAR NURSE STUDENTS AT KHON KAEN UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว, 102 หน้า ISBN 974-584-623-6

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อการลดความเครียดในขณะฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่นปีการศึกษา 2536 โดยมีสมมติฐานการวิจัย คือ (1) นักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จะมีคะแนนความเครียดในด้านคุณภาพต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมกลุ่ม (2) นักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จะมีคะแนนความเครียดในด้านทำหายสูงกว่าก่อนการเข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (3) นักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จะมีคะแนนความเครียดในด้านคุณภาพต่ำกว่า นักศึกษาที่ไม่ได้เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (4) นักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มจะมีคะแนนความเครียดในด้านทำหายสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 16 คน คัดเลือกโดยอาจารย์นิเทศก์ประจำหอผู้ป่วยของคณะพยาบาลศาสตร์ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด จากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่อยู่ระหว่างการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจำนวน 75 คน กลุ่มตัวอย่างแยกเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาตามความเป็นจริง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมงเป็นเวลา 5 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความเครียดในการฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยแปลจากแบบสอบถามความเครียดในการฝึกปฏิบัติงานของ Pagana วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดด้วยวิธีการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยากับ กลุ่มมีคะแนนความเครียดในด้านคุณภาพต่ำกว่าก่อนการเข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม มีคะแนนความเครียดในด้านทำหายสูงกว่าก่อนการเข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) นักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม มีคะแนนความเครียดในด้านคุณภาพต่ำกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 (4) นักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีคะแนนความเครียดในด้านทำหายไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่ได้เข้ารับการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา.....จิตวิทยา
สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิติต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

C242837 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEY WORD: GROUP REALITY THERAPY/STRESS IN THE NURSING EXPERIENCE
CHANPEN INCHAIYA : EFFECTS OF GROUP REALITY THERAPY ON REDUCING
STRESS IN THE NURSING EXPERIENCE OF THE SECOND YEAR NURSE STUDENTS
AT KHON KAEN UNIVERSITY THESIS ADVISOR: ASST. PROF. KASEMSAK POOMSRI-
KEO, M.A. 102 pp. ISBN 974-584-623-6

The purpose of this research was to study the effects of group reality therapy on reducing stress in the nursing experience of the second year nurse students at Khon Kaen University. The hypotheses were : (1) The experimental group would have their stress score in the threat dimension reduced after having participated in group reality therapy. (2) the experimental group would have stress score in the challenge dimension higher than before having participated in the therapy. (3) The experimental group would have their stress score in the threat dimension lower than the control group. (4) The experimental group would have their stress score in the challenge dimension higher than the control group. The sample was 16 second year nurse students. They were selected from 75 second year nurse students with the criteria set by the researcher and the staff member of Faculty of Nursing. The subject must also willing to participate in the experiment. The sample was equally divided randomly into an experimental group and a control group. The Pagana Clinical Stress Questionnaire was used after it was tried out with 90 third year nurse students. The t-test was used for comparison. The experimental group participated in group reality therapy for five consecutive weeks, two hours a week.

Results showed that (1) after having participated in group reality therapy stress score in the threat dimension of the experimental group decreased, significant at the .01 level. (2) stress score in the challenge dimension of the experimental group higher than before having participated in the therapy, significant at the .01 level. (3) stress score in the threat dimension of the experimental group lower than the control group significant at the .01 level. (4) no significant difference existed between stress score in the challenge dimension of the experimental group and the control group.

ภาควิชา.....จิตวิทยา
สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต..... จินตพร/น. จินตพร/น.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... น. น. น. น.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จและความเมตตา และเกื้อหนุนอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ดูแลชี้แนะการทำงาน การดำเนินงานวิจัย อย่างเป็นระบบ ให้กำลังใจและเกื้อหนุนอย่างยิ่งตลอดช่วงเวลาของการทำวิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสริช โนนแก้ว ที่ได้ชี้แนะให้คำปรึกษาในเรื่องทฤษฎีกลุ่ม รวมทั้งให้กำลังใจในการทำงาน คุณพ่อ จิน นารี ที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจให้เสมอ รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ โคตรจรัส รองศาสตราจารย์ ดร.ชัมพร ยงกิตติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพบลีย์ เทวรักษ์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี ดร.สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ ที่กรุณาให้คำชี้แนะ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น และช่วยดูแลเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรณี รุจกรกานต์ คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รองศาสตราจารย์ ดร. รจนา ภูไพบลีย์ รองคณะบดีฝ่ายวิชาการ ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่ และให้ความกรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลวิจัย กราบขอบพระคุณ อาจารย์นิเทศกับหน่อผู้ช่วยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ ไข่มราช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จงรัก อิศรัตน์ รองศาสตราจารย์อัมพร เจริญชัย อาจารย์อรสา กงตาล อาจารย์สมพร รุ่งเรืองกลกิจ ที่ได้เกื้อหนุน ให้กำลังใจ และประสานงานตลอดช่วงเวลาการเก็บข้อมูลวิจัย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่อุดหนุนทุนวิจัย

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีทุกท่าน นี้อัจฉรา คุณนางเพชร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกเรื่องการจัดพิมพ์ ขอขอบคุณเพื่อนๆจิตวิทยารุ่น 5 และเพื่อนๆจิตวิทยาทุกท่านที่ให้กำลังใจและแสดงความห่วงใยเสมอมา ตลอดจนได้ให้ข้อเสนอแนะขั้นตอนต่างๆที่เป็นประโยชน์ในงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณองค์กรญาติที่เป็นกำลังใจและร่วมฟันฝ่าอุปสรรคและความยากลำบากทั้งมวลตลอดระยะเวลาแห่งการทำงานอย่างอดทน

ขอขอบคุณนักศึกษานิสิตชั้นปีที่ 2 และ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้องๆนักศึกษานิสิตชั้นปีที่ 2 ทั้ง 16 ท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการทำงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

งานวิจัยนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้รู้จัก ความสำเร็จ ความรัก ความห่วงใยของคนรอบข้าง เข้าใจความหมายของกัลยาณมิตรว่าเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าขอมอบความสำเร็จครั้งนี้แด่พ่อ แม่ พี่ น้องและผู้มีส่วนร่วมทุกท่านที่มีส่วนผลักดันให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

จันทร์เพ็ญ อินทร์ไชยา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	34
ตัวแปรในการวิจัย	35
สมมติฐานของการวิจัย	35
คำจำกัดความในการวิจัย	35
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	36
2. วิธีดำเนินการวิจัย	37
กลุ่มตัวอย่าง	37
การออกแบบการวิจัย	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การเก็บข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
3. ผลการวิจัย	49
4. การอภิปรายผลการวิจัย.....	55
5. สรุปผลการวิจัย	63
รายการอ้างอิง	67
ภาคผนวก	71
ประวัติผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางแสดงองค์ประกอบแบบสอบถามความเครียด ของ Pagana ในนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี จำนวน 261 คน.....	40
2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามความเครียดในการฝึกปฏิบัติงานของ Pagana กับแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น.....	42
3 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ด้วยวิธีทดสอบค่าที.....	50
4 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดในด้านทำทนายและด้านคุณภาพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังการทดลอง ด้วยวิธีทดสอบค่าที.....	51
5 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดในด้านทำทนายและด้านคุณภาพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง ด้วยวิธีทดสอบค่าที.....	52
6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดในด้านทำทนายและด้านคุณภาพของกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังการทดลอง ด้วยวิธีทดสอบค่าที.....	53
7 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดในด้านพฤติกรรมการแสดงออกของความเครียดที่ได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนและหลังการทดลอง ด้วยวิธีทดสอบค่าที..	54
8 แสดงผลการทดสอบค่าทีของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ของนักศึกษานพยาบาลชั้นปีที่ 3	76
9 แสดงค่าคะแนนด้านพฤติกรรมการแสดงออกของความเครียดที่ได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนและหลังการทดลอง..	93
10 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดด้านการคุณภาพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแต่ละคนในระยะก่อนและหลังการทดลอง... ..	94

11	แสดงค่าคะแนนความเครียดด้านการทำทาสของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ละคน ในระยะก่อนและหลังการทดลอง.....	95
12	แสดงค่าคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความเครียดของ Pagana ในทุกด้าน ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แต่ละคน ในระยะก่อนและหลังการทดลอง...	96
13	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบสอบถามความเครียดของPagana รายชื่อ ของกลุ่มทดลองแต่ละคน ในระยะก่อนและหลังการทดลอง.....	97
14	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบสอบถามความเครียดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นรายชื่อ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แต่ละคน ในระยะก่อนและหลังการทดลอง...	98

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แผนภาพแสดงระบบการรับรู้ของบุคคล.....	10
2 แผนภาพแสดงระบบพฤติกรรมของบุคคล	11
3 แผนภาพแสดงการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคล.....	21